

Οἱ πρῶτοι τῶν Περσῶν βασιλεῖς ἐκόσμου τὸν πῶγωνα διὰ λεπτοῦ χρυσοῦ σύρματος.

Περὶ τῶν ἀρχαίων Γερμανῶν διηγεῖται ὁ Τάκιτος ὅτι ἔκειρον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ γένειον φύλαι δὲ τινες μόνον, οἷον οἱ Γότθοι καὶ οἱ Λογγοβάρδοι, ἔφερον τὸν πῶγωνα καθειμένον. Οἱ Φράγκοι ἐθεώρουσαν αὐτὸν ὡς σημεῖον ἐλευθερίας καὶ τιμῆς, οἱ δὲ Μερσβίγιοι καὶ ἐκόσμου αὐτὸν διὰ χρυσοῦ παρυφῶν.

Κατὰ τὸν χριστιανικὸν μεσαιῶνα οὐδεὶς ἐκράτησεν ἀπολύτως συρμὸς, σπανία ὅμως ἦν ἐν γένει ἡ ἐντελής τοῦ πῶγωνος ἀποκοπή. Αἱ διάφοροι δὲ περὶ τούτου ἰδέαι τῶν ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν λαῶν προέβησαν μάλιστα μέχρις ἐκκλησιαστικῶν ἐριδῶν, καὶ ἡ ὀρθόδοξος ἀνατολικὴ ἐκκλησία κατεμέμεφετο τὴν ῥωμαϊκὴν, ὅτι οἱ ἄγιοι τῆς ἦσαν ἀγένειοι. Ὁ Πάπας Λέων ὁ Γ' διέταξε ῥητῶς, ὅπως ὁ ῥωμαϊκὸς κλῆρος κείρῃ τὸν πῶγωνα, εἰς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ κλήρου τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἔκτοτε δὲ παρέμειναν ἀμετάπτωτος ὁ θεσμὸς οὗτος παρὰ τῷ δυτικῷ κλήρῳ.

Ἡ τοῦ πῶγωνος κουρά κατέστη γενικωτέρα ἐν Εὐρώπῃ, ὅτε οἱ Ἴσπανοὶ ἔφεραν ἐξ Ἀμερικῆς νόσον τινα, ἐξ ἧς ἀπέπιπτον αἱ τριχες τῆς κόμης καὶ τοῦ γενείου· ἐν Γαλλίᾳ δὲ προσῆλθεν ἐπίκουρος τῆς ἀποκοπῆς καὶ ἄλλος λόγος, ἡ ἐντελής σπανότης τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ ΙΒ', ὃν ἔσπευσαν νὰ μιμηθῶσιν οἱ αὐλικοὶ ζυριζόμενοι, ὅπως ἔπραξαν βραδύτερον τὸ αὐτὸ ἐν Ἰσπανίᾳ οἱ αὐλικοὶ Φιλίππου τοῦ Ε', ὅστις σπανοπῶγων ἐπίσης ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον.

Ὁ καθειμένος καὶ μακρὸς πῶγων ἐπεκράτησε μακρότερον ἐν Ῥωσίᾳ, ὅπου Πέτρος ὁ Μέγας πρῶτος, θέλων ἴσως νὰ πολιτίσῃ καὶ κατὰ τοῦτο τοὺς Ῥώσους, διέταξε τὸ ξύρισμα τοῦ γενείου. Ἀλλ' οἱ Ῥῶσοι ὅμως ἠγάπων τὸν γηραιὸν τῶν πῶγωνα, καὶ οὐδ' αὐτὸς ὁ ἐπὶ τῶν πωγωνοφόρων ἐπιβληθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐστηροῦ αὐτοκράτορος φόρος κατώρθωσεν ἐντελῶς νὰ λειάνῃ τὰς σιαγόνας τῶν ὑπηκόων του.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος ἤρξατο ἐπικρατῶν πάλιν ἐν Εὐρώπῃ ὁ μύσταξ, ἀντὶ τοῦ ὑπογενείου, ἐν Γαλλίᾳ δὲ ἰδίως διετηρήθη γενικῶς σχεδὸν ἀπὸ τοῦ ΙΓ' Λουδοβίκου, ὅστις καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν, μέχρι τοῦ ΙΔ', ἐναντίον πάσης διαμαρτυρήσεως καὶ κατάρσεως τοῦ γαλλικοῦ ἰσρατείου, ὅπερ προέγραψε καὶ ἀπεκήρυττε τὸν μύστακα, εὐρημα τοῦ διαβόλου ἀποκαλοῦν αὐτόν.

Ἐν Γερμανίᾳ ὁ συρμὸς τοῦ κείρειν τὸν πῶγωνα παρηκολούθησε τὰ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ ἐπιζόμενα ἀπὸ τῆς ΙΑ' ἡδὲ ἑκατονταετηρίδος. Ὁ κλῆρος ὅμως ἀντέστη αὐτῷ πρὸς τὸν συρμὸν, ἐξηκολούθησε φέρων μύστακα καὶ πῶγωνα, καὶ μόλις περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος συνήνεσε νὰ ἀποκόψῃ ἀμφοτέρα, μικρὰς τινὰς μόνον παραγναθίδας δικτηρῶν εἰς παρηγορίαν του.

Ὁ δέκατος ἔννατος αἰὼν συνταράττει ὄλος καὶ συγχέει τὴν ἱστορίαν τοῦ πῶγωνος, οὐδὲ δύνανται τις νὰ παρακολουθήσῃ πλέον αὐτὸν, ἀφανιζόμενον ἢ ἐκλείποντα ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τὴν ἐφήμερον πνοὴν τοῦ εὐτραπέλου συρμοῦ. Ἐν γένει ὅμως δύναται τις ἀσφαλῶς πῶς νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι οἱ ἀνατολικοὶ μόνον λαοὶ ἔμειναν μέχρι σήμερον οἱ πιστότεροι τοῦ μύστακος καὶ τοῦ πῶγωνος φύλακες, τὰ δὲ τῆς δύσεως φύλα, ἄλλο ἄλλως κατὰ κοινωνικὰς τάξεις ἢ ἐπιτηδεύματα, καθ' ἡλικίαν ἢ κατ' ὄρεξιν, καλλιεργοῦσιν αὐτὸν ἢ προγράφουσιν.

Α.

Ἡ κατωτέρω διήγησις εἶνε ἐν τῶν ὠραιωτάτων ἐπεισοδίων τῆς ἐπ' ἐσχάτων δημοσιευθείσης μυθιστορίας τοῦ Γάλλου ἀκαδημαϊκοῦ Ὁκταβίου Feuillet, ἥτις ἐθεωρήθη ὡς ἐν ἐκ τῶν ἀρίστων ἔργων τῆς γαλλικῆς φιλολογίας. Διακρίνεται δὲ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ αἰσθήματος, τὴν χάριν τοῦ ὕφους, τὴν γλαφυρότητα τῶν εἰκόνων καὶ τὴν ψυχικὴν δύναμιν τῆς ἡρωϊκῆς. Τὸ ἐπεισοδίον δὲ τοῦτο εἶνε διήγησις γινομένη εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ὑπὸ τοῦ ἀξιωματοῦτος d'Ebblis ἐν ἀνθρώπῳ τοπίῳ ὑπὸ τὴν αἰγλήν τῆς σελήνης. Ὡς δ' ὁ ἀναγνώστης συγκινεῖται ὑπὸ τῆς διηγήσεως ταύτης, οὕτω καὶ ἐν τῇ μυθιστορίᾳ συντείνει αὐτὴ εἰς τὸ ναυδῆσθαι μετὰ τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τὸν ἔρωτα τῆς Καρλόττας πρὸς τὸν ἀξιωματοῦτον. Τὸ ἐπεισοδίον τοῦτο εὐρηται ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τῆς μυθιστορίας, ἔνθα ὁ ἀναγνώστης μετ' εὐχαριστήσεως εἶτι παρακολουθεῖ τὸν γεννιῶμενον ἔρωτα, ὅστις ἔμμελλεν ἐπειτα νὰ πολυήξῃ εἰς τὴν ἀποκαρτέρησιν καὶ τὰς ἐπανειλημμένας θυσίας τῆς ἡρωϊκῆς. **Α.

ΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ

Εὐρισκόμην τότε ὑπὸ τὸ Μέτζ. . . Κατὰ δὲ τὴν ἐσπέραν περὶ ἧς ὄμιλῳ, τὴν 27 Ὀκτωβρίου, διετάχθην νὰ μεταβιβάσω διαταγὰς τινὰς, ὧν τὴν σημασίαν ἐνόουν δυστυχῶς σαφέστατα! . . ὄφειλον κυρίως νὰ σταματήσω ἐν τῇ πορείᾳ αὐτοῦ ἐν τῶν ἡμετέρων συναγαγμάτων, οὗτινος ἐλησημόνησα τὸν ἀριθμὸν. Τὸ εἶχον καταφθάσει καὶ πράγματι σταματήσει. Ἐμελλον νὰναχωρήσω πάλιν. . . Ἐπερίμενον δὲ μόνον νὰναπνεύσῃ ὀλίγον ὁ ἵππος μου. . . Εὐρισκόμεθα τότε ἐν τινι πεδιάδι παρὰ τι χωρίον καλούμενον Κολομβέ, νομιζῶ αἱ φρικταὶ καταγιγίδες αἵτινες εἶχον διαρραγῆ κατὰ τὰς ἀποφράδας ἐκεῖνας ἡμέρας εἶχον κατευνασθῆ ἐπὶ τινὰς ὥρας, σελήνη δὲ ἤρεμος ἀνηνακλατὸ ἐπὶ τῶν τελματωδῶν ὑδάτων ἄτινα ἐκάλυπτον τὸ πεδίον. Ἡ φαντασία γεννᾷ παραδόξους συγκρίσεις· γεγονότων. Ἐπαρχει βεβαίως ἐλαχίστη σχέσις μεταξὺ τῆς μειδύσεως φύσεως ἥτις περιβάλλει ἡμᾶς ἐνταῦθα καὶ τῶν ἀηδῶν ἐκεῖνων ἐλῶν, ἀλλ' ὅμως ἡ ἀντανάκλασις αὕτη τῆς σελήνης ἐντὸς τῶν ὑδάτων μοι ὑπέμνησε τώρα ἐκεῖνα. . . καὶ οἱ ὠραῖοι οὗτοι κύκνοι οἱ κοιμώμενοι ἐκεῖ μοι ὑπέμνησαν τοὺς δραγόνους μου, οἵτινες ὡς ἐκεῖνοι ἔμενον ἀκίνητοι, περικαλυπτόμενοι ὑπὸ τῶν λευκῶν αὐτῶν μανδύων. . . Τὸ σύνταγμα, περιμένον νέας ὁδηγίας, ἔμενε παρατεταγμένον, τὰ ὄπλα ἔχον παρὰ πόδα. Εἶχεν ἀναφύῃ ἐν τῷ στρατοπέδῳ μεγάλη πυρὰ, περὶ τὴν ὁποῖαν ἀξιοματικοὶ τινες συνωμίλουν ταπεινῇ τῇ φωνῇ, σκυθρωπῇ ἔ-